

Harmonisatie grondstoffenbeleid 2023 – 2027

Gemeente
Eemsdelta

In samenwerking met:
De Jonge milieu Advies, 9 juni 2022
Utrechtseweg 9
3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 – @ info@jma.nl
www.jma.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Intensief traject.....	4
1.2	Leeswijzer.....	4
2	Situatie tot nu toe in het kort	5
2.1	Basisgegevens	5
2.2	Afvalstoffenheffing.....	5
2.3	Inzamelmethoden voormalige gemeenten	6
2.4	Nascheiding (Plastic, Metalen en Drankenkartons)	7
2.5	Analyse.....	7
2.6	Prognose	7
2.7	Cijfers zijn een momentopname	8
3	Scenario's voor harmonisatie en VANG-doelstelling	9
4	Toelichting scenario nieuw grondstoffenbeleid harmonisatie en VANG-doelstelling	11
4.1	Invoering Diftar.....	11
4.1.1	Aanvullende service extra restafval, GFT+E container of medische container	11
4.1.2	Diftar bij hoogbouw.....	11
4.1.3	Stoppen met bedrijfsmatig inzamelen.....	12
4.1.4	Inzameling bij buurthuizen, (sport)verenigingen en kerken.....	12
4.2	Inzameling oud papier en karton	12
4.3	Inzameling flessenglas en textiel.....	12
4.4	Grofvuilinzameling aan huis	12
4.5	Grof groenafvalinzameling aan huis.....	12
4.6	Kerstbomenroute inzameling aan huis	13
4.7	Kca inzameling aan huis	13
4.8	Keukenemertjes en GFT-scheiding in de hoogbouw	13
4.9	Milieustraten	13
4.10	Communicatie Handhaving en Afvalcoaches	13
4.11	Inzamelmethoden gemeente Eemsdelta na harmonisatie	14
5	Aanvullend beleid	15
5.1	Luiers.....	15
5.1.1	Huidige situatie	15
5.1.2	Gescheiden ingezamelde luiers apart laten verwerken.....	15
5.1.3	Scheidingsfabriek Omrin	15
5.1.4	Keuzemogelijkheden afvaldriehoek luierverwerking.....	16

5.1.5	Kosten.....	16
5.1.6	Advies	16
5.2	Kwijtscheldingen	16
5.3	Zwerfafvalrapers.....	17
5.4	BEST-tas.....	17
6	Financiële consequenties van de harmonisatie en VANG-doelstelling.....	18
6.1	Kosten invoeren nieuw grondstoffenbeleid.....	18
6.1.1	Eenmalige kosten	18
6.1.2	Structurele kosten	19
6.1.3	Totale kosten	19
6.2	Indicatie afvalstoffenheffing	20
6.2.1	Gebruikte uitgangspunten:.....	20
6.2.2	Benodigde afvalstoffenheffing	20
6.2.3	Omrekening naar Eemsdelta	21
6.2.4	Conclusie.....	21
6.3	Risico's Planning	21
6.4	Conclusies en aanbevelingen	22
7	Bijlagen	23
7.1	Afvalscheidingsresultaten.....	23
7.2	Sorteeranalyses	24
7.3	Prognose overstap naar Diftar	25
7.4	Argumentatie Diftar	27
8	Begrippenlijst	28

Het beleid in Nederland is er op gericht om van afval naar grondstof te gaan. Veel gemeenten (ook Eemsdelta) kiezen er daarom voor om te spreken over Grondstoffenbeleid in plaats van Afvalbeleid. In het dagelijkse spraakgebruik wordt nog vaak het woord afval gebruikt. In dit plan spreken we meestal over grondstoffen en grondstoffenbeleid. Soms als het logischer is over afval en afvalbeleid.

1 Inleiding

Op 1 januari 2021 zijn de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum gefuseerd tot de nieuwe gemeente Eemsdelta. De drie gemeenten werkten al geruime tijd in meer of mindere mate samen, maar dat wil zeker niet zeggen dat beleid en regelgeving in de gemeenten gelijk waren. Het beleid van de drie gemeenten ten aanzien van afval en grondstoffen verschilde aanzienlijk. Maar ook de organisatie rond afvalinzameling was sterk verschillend. De Wet Arhi (Algemene regels herindeling) stelt dat maximaal twee jaar na een herindeling het gemeentelijk beleid geharmoniseerd moet zijn. Het harmoniseren van het grondstoffenbeleid moet daarom op 31 december 2022 klaar zijn.

Dat is tevens een goed moment om een strategische visie te ontwikkelen op het grondstoffenbeleid. Daarbij sluiten we aan bij de landelijke wetten en beleidskaders, VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof).

Van Afval Naar Grondstof (VANG)

Kern van de VANG doelstellingen is een sterke vermindering van de hoeveelheid restafval die inwoners produceren.

Om de doelen van het programma 'Nederland Circulair in 2050' te halen, moet het huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om afval zoveel als mogelijk te voorkomen en dat wat toch wordt aangeleverd zo goed mogelijk te scheiden. De doelstelling voor 2020 was 100 kg restafval per persoon. Voor 2025 staat de doelstelling op 30 kg restafval per persoon.

Het grondstoffenbeleid voor de gemeente Eemsdelta heeft dus twee doelen:

- Het harmoniseren van het grondstoffenbeleid voor de gehele gemeente Eemsdelta
- Verminderen van de hoeveelheid restafval om de VANG-doelstellingen te behalen

1.1 Intensief traject

Om tot dit geharmoniseerde grondstoffenbeleid te komen is een intensief traject bewandeld. In oktober 2021 is het Plan van Aanpak aan de raad toegezonden. In dit Plan van Aanpak zat een uitgebreide bijlage met de huidige stand van zaken. In januari 2022 is een presentatie aan de raad gegeven met daarin de huidige stand van zaken en een beschrijving van het besluitvormingsproces om tot een geharmoniseerd grondstoffenbeleid te komen.

In februari 2022 zijn we van start gegaan met de inwonersparticipatie. Dit intensieve traject bestond uit een enquête, bewonersavonden en wijk- en buurtbijeenkomsten. In april 2022 is een rapportage aan de raad gezonden met daarin het verslag en de uitkomsten van de inwonersparticipatie. In deze notitie verwijzen we, waar nodig, naar deze rapportage.

In april is in een raadsinformatiebijeenkomst daarin zijn het participatieproces en de scenario's toegelicht. Daarbij is aandacht geweest voor het flankerende beleid (interventies om ongewenste negatieve effecten van het beleid te minimaliseren).

1.2 Leeswijzer

In deze rapportage hebben we ervoor gekozen om niet alle gegevens uit het Plan van Aanpak en de rapportage Inwoners Participatie te herhalen. Wel geven we beknopt een overzicht van de huidige stand van zaken in Eemsdelta in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 worden de nieuwe harmonisatiescenario's benoemd, waarna in hoofdstuk 4 het scenario van het nieuwe grondstoffenbeleid en VANG-doelstelling wordt toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt het aanvullend beleid beschreven om vervolgens de financiële consequenties van de harmonisatie en VANG-doelstelling weer te geven. Gegevenstabellen zijn terug te vinden in de bijlagen en de gebruikte vakspecifieke begrippen zijn opgenomen in de begrippenlijst.

2 Situatie tot nu toe in het kort

Voor de beleidsafwegingen om te komen tot geharmoniseerd beleid moet duidelijk zijn wat de huidige situatie is. Deze gegevens vertalen we naar een gemiddelde voor de gemeente Eemsdelta. Deze gegevens kunnen dienen als basis voor de te maken keuzes voor een geharmoniseerd grondstoffenbeleid voor de gemeente Eemsdelta.

De situatie vóór harmonisatie ten aanzien van het afvalbeleid is voor de voormalige gemeenten verschillend. Hieronder worden achtereenvolgens weergegeven de basisgegevens, afvalstoffenheffing, inzamelmethoden en mechanische afvalscheiding beschreven. Daarna volgt een toelichting op de gebruikte cijfers.

2.1 Basisgegevens

	Appingedam	Delfzijl	Loppersum	Eemsdelta
Inwoners	11.655	24.676	9.551	45.882
Woningen Laagbouw	4.783	10.545	4.514	19.842
Woningen Hoogbouw	1.462	2.110	0	3.572
Woningen Totaal	6.245	12.655	4.514	23.414
% Hoogbouw	23%	17%	0%	15%
Hoogbouwklasse	C	D	D	D

2.2 Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing in de drie voormalige gemeenten is nog niet geharmoniseerd. Dit wil zeggen dat in de voormalige gemeenten Appingedam en Delfzijl de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een één- of meerpersoonshuishouden. In Loppersum is Diftar; daar is de heffing gebaseerd op een deel vastrecht en een prijs per lediging van de container met restafval en de aangeboden kilo's restafval.

Belangrijk is ook om te vermelden dat de heffingen de afgelopen twee jaar **niet** zijn geïndexeerd. Er heeft dus ook geen inflatiecorrectie plaatsgevonden. Dit betekent dat indexatie van de tarieven in ieder geval noodzakelijk is om de kostenstijging van de afgelopen jaren in de tarieven te verwerken.

	Appingedam	Delfzijl	Loppersum
Eenpersoonshuishouden	€ 254,40	€ 212,20	
Meerpersoonshuishouden	€ 279,60	€ 268,05	
Vastrecht			€ 134,00
Legen grijze container (per keer)			€ 1,35
Gewicht grijze container (per kg)			€ 0,22
Hoogbouw (Vastrecht € 134 + restafval €84,10)			€ 215,10

2.3 Inzamelmethode voormalige gemeenten

Het meest in het oog springende verschil tussen de voormalige drie gemeenten is het gebruik van Diftar in de gemeente Loppersum en het niet gebruiken van minicontainers voor de inzameling van oud papier en karton in Loppersum. Dit zijn echter niet de enige verschillen, vandaar een volledig overzicht van de inzamelmethoden voor de diverse afvalstromen in onderstaande tabel.

	Appingedam	Delfzijl	Loppersum
Restafval (grijze container)			
Fijn restafval laagbouw	1 x 2 weken	1 x 2 weken	1 x 2 weken
Fijn restafval hoogbouw	Onder- of bovengrondse container 1 of 2 keer in de week	Onder- of bovengrondse container 1 of 2 keer in de week	Onder- of bovengrondse container 1 of 2 keer in de week
Diftar	nee	nee	aanbieding/gewicht
GFT + E (groene container)			
GFT Laagbouw	1 x 2 weken	1 x 2 weken	1 x 2 weken
GFT Hoogbouw	Meeste nog niet/enkele al wel 1 x 2 weken	Meeste nog niet/enkele al wel 1 x 2 weken	Meeste nog niet/enkele al wel 1 x 2 weken
Oud Papier			
Oud papier en Karton Laagbouw	1 x 6 weken	1 x 6 weken	Wisselend afhankelijk van school of vereniging
Oud papier en Karton Hoogbouw	1 x 6 weken	1 x 6 weken	Wisselend afhankelijk van school of vereniging
Overig afval			
Grofvuil aan huis	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos	Route-inzameling via aanmelding € 35 per 2 tot 3 m ³	Route-inzameling via aanmelding € 17,50 per m ³
Grof groenafval aan huis	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos	Route-inzameling via aanmelding Kosten aan verbonden	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos
Kerstbomenroute aan huis	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos	Niet
Glas	Wijkcontainer	Wijkcontainer	Wijkcontainer
Textiel	Wijkcontainer	Wijkcontainer	Wijkcontainer
Kca aan huis	Inzamelroute	Inzamelroute	Inzamelroute
Overig afval Milieustraat			
Grofvuil	3 x gratis, daarna betalen	3 x gratis, daarna betalen	Betalen per gewicht
Kca	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Papier	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Textiel	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Flessenglas	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Asbest	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Autobanden (max 4)	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
EAAE (elektrische apparaten en elektronica)	Kosteloos	Kosteloos	Kosteloos
Overig afval (bouw- en sloopafval, puin, grond e.a.)	Betalen per keer (max 2 m ³)	Betalen per keer (max 2 m ³)	Betalen per gewicht

2.4 Nascheiding (Plastic, Metalen en Drankenkartons)

In alle drie voormalige gemeenten is sprake van nascheiding. Dit wil zeggen dat inwoners het plastic, de metalen blikjes en de drankenkartons (PMD) niet vooraf hoeven te scheiden. Scheiding van het PMD wordt gedaan in de scheidingsinstallatie van Omrin. In deze scheidingsinstallatie wordt ook nog een deel van de organische natte fractie (ONF) eruit gehaald. Dit is nadrukkelijk geen vervanging voor de gescheiden GFT inzameling. Sinds kort is het ook mogelijk luiers uit het restafval te verwijderen.

Het zou niet wenselijk zijn om met het nieuwe grondstoffenbeleid af te wijken van nascheiding. Dit heeft wel een aantal consequenties. Zo is bijvoorbeeld het verlagen van de frequentie van de inzameling van restafval minder goed mogelijk. Inwoners hebben immers het volume nodig omdat zij ook PMD-afval aanbieden. Een Diftarvariant met een variabel tarief op basis van volume zal door de inwoners oneerlijk worden gevonden.

Uit onder andere de enquête bleek dat lang niet alle inwoners van Eemsdelta op de hoogte zijn van nascheiding. Bij de vrije opmerkingen werd zeer regelmatig aangegeven dat men "ook plastic wilde scheiden, net als in andere gemeenten". Het is daarom van belang om aandacht te blijven schenken aan nascheiding. Het blijven inzetten van nascheiding zorgt voor een beperking van het aantal bruikbare scenario's.

2.5 Analyse

De gemeente Eemsdelta heeft gemiddeld een iets slechter milieuresultaat dan vergelijkbare gemeenten in Nederland. Van de drie voormalige gemeenten heeft Loppersum het beste milieuresultaat. Zowel Appingedam en Delfzijl blijven achter qua scheidingsresultaat. Dit blijkt uit de ingezamelde kilo's restafval en uit de resultaten van de sorteeranalyses (bijlage 7.1 en 7.2). Vooral de hoeveelheid GFT in het restafval is nog aanzienlijk in Appingedam en Delfzijl. Ondanks een stevige inzet op communicatie de afgelopen jaren in deze gemeenten is er geen sprake van een significante daling van het restafval. Om te komen tot een stevige daling van het restafval (conform de VANG-doelstellingen) is een extra interventie nodig.

De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar is in Loppersum aanmerkelijk lager dan in de overige twee voormalige gemeenten. De effecten van Diftar in Loppersum zijn duidelijk waar te nemen in de hoeveelheden restafval in vergelijking met Appingedam en Delfzijl. Ook is duidelijk te zien dat in Loppersum relatief meer GFT wordt ingezameld. De VANG-doelstellingen kunnen niet worden gehaald indien wordt gekozen voor het afvalstoffenbeleid zoals dat nu wordt gebruikt in Appingedam en Delfzijl.

Ook landelijk is de ervaring dat Diftar een duidelijk effect heeft op het verlagen van de hoeveelheid restafval.

2.6 Prognose

Op grond van de gegevens over Diftar van de voormalige gemeente Loppersum is te verwachten dat de hoeveelheid restafval in de gemeente Eemsdelta door invoering van Diftar met 24% afneemt en de hoeveelheid GFT met 13% zal toenemen. Ook de percentages aan de bron gescheiden afvalsoorten, zoals textiel, glas en oud papier en karton zullen toenemen. Voor de volledige gegevens, zie bijlage 7.3.

2.7 Cijfers zijn een momentopname

Om te komen tot een goede stand van zaken is gebruik gemaakt van de cijfers van de afgelopen jaren. Daarbij is het van belang om te vermelden dat 2020 in veel opzichten een afwijkend jaar was. Door de coronacrisis en de lockdown zijn de inwoners van de gemeente Eemsdelta veel meer thuis geweest. Het thuiswerken resulteerde in heel Nederland in een toename van de hoeveelheid huishoudelijk restafval (gemiddeld in Nederland tussen de 5 en 15%). Door de toename van de internetbestellingen zagen we in Nederland een afname van de hoeveelheid papier, maar een toename van de hoeveelheid karton.

Specifiek voor Eemsdelta is de grote hoeveelheid grofvuil (ook onderdeel van het restafval). Dit is vooral te verklaren door de vele verhuizingen en verbouwingen als gevolg van de aardbevingsprojecten.

3 Scenario's voor harmonisatie en VANG-doelstelling

Het nieuwe grondstoffenbeleid moet zowel voor harmonisatie van grondstoffenbeleid van de voormalige gemeenten zorgen, als voor een vermindering van de hoeveelheid restafval. Op basis van de huidige stand van zaken is een aantal scenario's ontwikkeld. De scenario's zijn gepresenteerd tijdens de raadsinformatie-bijeenkomst.

De scenario's lopen uiteen van uitsluitend een optimalisatie van de inzameling van GFT en oud papier en karton tot het invoeren van Diftar in de gehele gemeente in combinatie met optimalisatie. Daarnaast is een aantal losse maatregelen in beeld gebracht. Deze losse maatregelen kunnen onafhankelijk van het te kiezen scenario genomen worden, ook wel flankerend beleid genoemd.

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst zijn de volgende scenario's gepresenteerd:

1. Optimalisatie GFT en oud papier en karton
2. Frequentiewijziging restafval
3. Diftar op gewicht
4. Diftar op lediging en gewicht (huidig Loppersum)
5. Diftar op lediging en gewicht in combinatie met optimalisatie GFT en oud papier en karton

De scenario's zijn gemaakt op basis van de gegevens uit 2020 en 2021. Belangrijk om te vermelden is dat er in deze jaren geen indexatie van de afvalstoffenheffing heeft plaatsgevonden.

Voor de keuze van een uit te voeren scenario is een aantal criteria bepaald:

- Uit te voeren in heel Eemsdelta (harmonisatie)
- Relevante vermindering van de hoeveelheid restafval
- Acceptabel voor inwoners
- Beproefd systeem

Uit te voeren in heel Eemsdelta	Containermanagement is op orde. Inzamelvoertuigen zijn geschikt voor inzameling met Diftar op lediging en gewicht. Ervaring met verschillende scenario's.
Relevante vermindering van de hoeveelheid restafval	<p>Om te komen tot een relevante vermindering van de hoeveelheid restafval is vooral het verminderen van de hoeveelheid GFT in het restafval van belang. De PMD-fractie en luiers worden immers door middel van nascheiding uit het restafval verwijderd. De GFT-fractie is qua gewicht ook de grootste fractie in het restafval.</p> <p>Een stevig deel van de afvalbeheerskosten wordt gevormd door de kosten van de verwerking van restafval. Die verwerkingskosten zijn voor een behoorlijk deel ook weer afhankelijk van de verbrandingsbelasting op restafval. De verwachting is dat het tarief van de verbrandingsbelasting de komende jaren verder zal stijgen. Dit wil zeggen dat indien de gemeente Eemsdelta niet in staat is om de hoeveelheid restafval te verlagen er een autonome kostenstijging ontstaat.</p>

Acceptabel voor inwoners	Uit de enquête blijkt een voorkeur van de inwoners voor het invoeren van een gedifferentieerd tarief waarbij het aanleveren van minder restafval leidt tot een lager tarief. Zowel in de enquête als tijdens de bewonersbijeenkomsten hebben Lopster inwoners aangegeven blij te zijn met hun Diftarsysteem. Ook inwoners van Appingedam en Delfzijl geven een (lichte) voorkeur voor invoering van Diftar aan. Uit de enquête blijkt wel dat inwoners die niet voor een gedifferentieerd tarief kiezen belangrijke argumenten hebben om hiertegen te zijn. Deze argumenten nemen we uiteraard serieus. Flankerend beleid kan helpen deze argumenten deels te weerleggen.
Beproefd systeem	Het Diftarsysteem zoals dat in de voormalige gemeente Loppersum gebruikt wordt is een beproefd systeem met een duidelijk effect op de hoeveelheid ingezameld restafval. Het is technisch ook prima uit te breiden naar de gehele gemeente Eemsdelta. In Nederland en in de regio is inmiddels al goede ervaring opgedaan met dit systeem.

Scenario's een tot en met vier zijn niet verder uitgewerkt. Scenario vijf: " Diftar op lediging en gewicht in combinatie met optimalisatie GFT en oud papier en karton" is in hoofdstuk 4 tot en met 6 uitgewerkt. Hierin is ook meegenomen de harmonisatie van de inzameling, halen en brengen van grofvuil, kca, groenafval en overig afval dat naar de Milieustraten kan worden gebracht.

Voordelen keuze voor Diftarsysteem voormalige gemeente Loppersum

- Beproefd en effectief systeem
- Door inwoners Loppersum als positief beoordeeld
- Overige inwoners Eemsdelta zijn ook overwegend positief
- Inzamelmiddelen in Eemsdelta zijn al voorbereid (gechipte minicontainers)
- Bij inzamelaars (Omrin en Milieudienst) is het een al toegepast systeem

Samen met andere gemeenten is Eemsdelta eigenaar van de Omrin (aandeelhouder). Beëindiging zou inhouden dat de gemeente Eemsdelta andere oplossingen moet bewerkstelligen, maar die zijn er nauwelijks en uit de regeling stappen is bovendien een lastig traject met behoorlijke kosten.

Aandachtspunten bij de keuze voor Diftarsysteem

- Goede communicatie is van groot belang
- Toezicht op dumpingen en bijplaatsingen
- Flankerend beleid voor medisch afval en gezinnen met kinderen (luiers)
- Angst voor afval van burens in container

Meer informatie over Diftar is terug te lezen in bijlage 7.4.

4 Toelichting scenario nieuw grondstoffenbeleid harmonisatie en VANG-doelstelling

Om harmonisatie van het grondstoffenbeleid en de VANG-doelstelling te bereiken is een pakket aan maatregelen nodig. Samengevat gaat het om:

- Invoering Diftar in gehele gemeente. Prijs € 177,00 vastrecht (indicatief), € 1,35 per lediging en € 0,22 per kilo restafval
 - Aanvullende service extra restafval of GFT+E container
 - Diftar bij hoogbouw
- Inzameling oud papier en karton (OPK) met minicontainers in voormalige gemeente Loppersum
- Voorzieningen voor inzameling van flessenglas en textiel worden geoptimaliseerd
- Inzameling halen en brengen van grofvuil, kca, groenafval en afval voor de twee Milieustraten
- Communicatie, handhaving en afvalcoaches

Hieronder volgt een beschrijving van de maatregelen. De financiële consequenties ervan worden beschreven in hoofdstuk 6.

4.1 Invoering Diftar

In de hele gemeente Eemsdelta wordt Diftar ingevoerd. Voor de voormalige gemeenten Appingedam en Delfzijl is dit nieuw.

De kosten voor de invoering van Diftar zijn relatief beperkt, omdat voortgebouwd kan worden op het bestaande systeem in de voormalige gemeente Loppersum. Er hoeven bijvoorbeeld minder softwarekosten gemaakt te worden. Bovendien zijn alle minicontainers voor restafval in de gehele gemeente Eemsdelta al voorzien van chips. De administratie van de containers is dus al goed op orde.

4.1.1 Aanvullende service extra restafval, GFT+E container of medische container

Sommige huishoudens zullen onvoldoende hebben aan de standaard minicontainer voor restafval of GFT. Voor GFT kunnen huishoudens een extra container krijgen. Hiervoor wordt jaarlijks een vast bedrag in rekening gebracht. Indien huishoudens kiezen voor een extra restafvalcontainer, dan wordt het vastrecht verhoogd en betalen ze ook voor deze container een bedrag per lediging en per aangeboden kilo. Het is mogelijk een extra restafvalcontainer te krijgen voor medisch afval.

4.1.2 Diftar bij hoogbouw

In de gemeente Eemsdelta is maar beperkt hoogbouw. Het is nog niet mogelijk om bij ondergrondse containers of bovengrondse cocons al te wegen (de techniek is hier nog niet voor). Wel zullen alle reeds bestaande ondergrondse containers voor restafval en alle bovengrondse cocons worden afgesloten. Deze zijn dan alleen te openen met een pasje.

Er komt een tarief per aanbieding restafval voor de hoogbouw. Dit wil zeggen dat ook inwoners in de hoogbouw een deel vastrecht en een variabel deel betalen, afhankelijk van de hoeveelheid restafval die ze aanbieden.

Om dit te bereiken is het nodig de bestaande ondergrondse containers voor restafval aan te passen. De bestaande cocons worden vervangen door moderne cocons of door ondergrondse containers. Dit project zal los van de implementatie van Diftar worden uitgevoerd. Het betreft een project dat een aantal stappen vereist. Bijvoorbeeld het maken van een locatieplan voor de containers (inclusief inwonerparticipatie) heeft een langere doorlooptijd. Er zal ca. 2 jaar nodig zijn om dit project in zijn geheel uit te voeren. Er moeten circa 32 bovengrondse cocons vervangen worden en circa 38 ondergrondse containers moeten worden vervangen

of nieuw geplaatst. De investering hiervoor is van grote invloed op de afvalstoffenheffing. De investering moet worden uitgevoerd, omdat het huidige systeem verouderd is en niet kan worden aangepast.

Zolang het nog niet mogelijk is om het variabele deel bij de verzamelcontainers te registreren, zal er vastrecht met een vaste opslag (bepaald naar de gemiddelde hoeveelheid restafval) worden geheven bij deze huisaansluitingen.

4.1.3 Stoppen met bedrijfsmatig inzamelen

Nederlandse gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor huishoudelijk afval. Dat is afval dat ontstaat in zelfstandige particuliere huishoudens en dat door hen wordt afgegeven. Op dit moment wordt er nog bedrijfsafval ingezameld bij ondernemers. Dit past niet binnen de kaders van de Wet Markt en Overheid. Er wordt uitgezocht waar kan worden gestopt met het inzamelen van bedrijfsafval, tenzij er een maatschappelijk probleem ontstaat waar de gemeente een rol in heeft (bijvoorbeeld inzameling in de binnenstad van Delfzijl).

4.1.4 Inzameling bij buurthuizen, (sport)verenigingen en kerken

Op dit moment krijgen sommige maatschappelijke organisaties vrijstelling voor het betalen van afvalstoffenheffing. Formeel zouden deze instellingen hun afval als bedrijfsafval moeten aanmerken. Ze zouden het afval dus moeten aanbieden via een bedrijfscontract of via het reinigingsrecht. Uit maatschappelijk oogpunt is het zeker te begrijpen om deze instellingen niet te laten betalen voor hun afval.

Het geeft echter wel een scheef beeld. Zeker omdat er geen regelgeving is welke instellingen wel en welke niet een vrijstelling krijgen. Hierdoor ontstaat ongelijkheid. Bovendien komen de kosten van deze vrijstellingen ten laste van het afvalbeheer. Deze vrijstelling zorgt dus voor een tariefsverhoging van de afvalstoffenheffing voor de inwoners van Eemsdelta.

Om een zuiver beeld te krijgen wordt geen vrijstelling meer toegepast voor buurthuizen, (sport)verenigingen en kerken. Zo komen deze kosten niet ten laste van de afvalstoffenheffing. Het is realistisch dat er een vorm van compensatie komt voor deze maatschappelijke organisaties, waarbij het uitgangspunt is, voorkomen van financieel nadeel voor verenigingen.

4.2 Inzameling oud papier en karton

In de gehele gemeente Eemsdelta zal oud papier en karton worden ingezameld met minicontainers (met vrijwilligers van scholen, kerken en verenigingen). Voor de voormalige gemeente Loppersum is dit nieuw.

4.3 Inzameling flessenglas en textiel

Er wordt geïventariseerd hoeveel en waar de verzamelcontainers staan. Waar nodig worden verzamelcontainers verplaatst of worden extra verzamelcontainers geplaatst om een verbeterde inzameling te krijgen. Deze inzameling heeft geen effect op de afvalstoffenheffing.

4.4 Grofvuilinzameling aan huis

De inzameling van grofvuil gaat tegen betaling plaatsvinden. In de voormalige gemeenten Delfzijl en Loppersum was dit al zo. Voor de voormalige gemeente Appingedam wijzigt dit van kosteloos naar betalen.

4.5 Grof groenafvalinzameling aan huis

De inzameling van groenafval gaat tegen betaling plaatsvinden. In de voormalige gemeenten Delfzijl was dit al zo. Voor de voormalige gemeente Appingedam en Loppersum wijzigt dit van kosteloos naar betalen. Groenafval is wel kosteloos naar de Milieustraten te brengen. Dit was in de voormalige gemeente Loppersum tegen betaling.

4.6 Kerstbomenroute inzameling aan huis

De inzameling van kerstbomen gaat kosteloos plaatsvinden. In de voormalige gemeenten Delfzijl en Appingedam was dit al zo. In de voormalige gemeente Loppersum was geen kerstbomenroute.

4.7 Kca inzameling aan huis

De inzameling van kca twee keer per jaar gaat kosteloos plaatsvinden. In alle voormalige gemeenten was dit al zo.

4.8 Keukenemmertjes en GFT-scheiding in de hoogbouw

Beter GFT scheiden is een belangrijk onderdeel van het verlagen van de hoeveelheid restafval. Om succesvol GFT in de hoogbouw te kunnen scheiden zijn daarvoor ook buitenvoorzieningen nodig (verzamelcontainers voor GFT). Daarom zal er waar mogelijk bij ondergrondse en bovengrondse verzamelcontainers van restafval een GFT- container worden geplaatst. Hierdoor krijgt ook de hoogbouw de mogelijkheid om gft-afval te scheiden. Keukenemmertjes kunnen daarbij een goed hulpmiddel zijn. Deze keukenemmertjes zorgen ervoor dat het keukenafval (schillen, snijafval en etensresten) makkelijk van de keuken naar de GFT- container gebracht kunnen worden. Om het GFT-afval gemakkelijker te scheiden, kunnen inwoners een gratis keukenemmertje aanvragen.

4.9 Milieustraten

Voor het brengen van afval naar de Milieustraat zullen er net als in de huidige acceptatievoorwaarden gratis en betaalde afvalstromen zijn. Voor het brengen van grof huishoudelijk afval naar de milieustraat gelden er nu verschillende regels. Zo betalen de inwoners van Loppersum direct voor het brengen van deze afvalstroom bij de milieustraat Usquert. Inwoners van Appingedam en Delfzijl hebben een regeling waarbij ze 3 keer gratis het afval mogen brengen naar de milieustraat in Farmsum. Dit wordt gelijk getrokken voor de hele gemeente. Alle inwoners mogen vanaf 1 januari 2023 het grof huishoudelijk afval 3 keer gratis brengen naar de milieustraat. Ze mogen zelf kiezen of ze dit brengen naar de milieustraat Usquert of Farmsum. Deze maatregel is enigszins in strijd met de regel de vervuiler betaald.

4.10 Communicatie Handhaving en Afvalcoaches

Communicatie, participatie en handhaving zijn een integraal onderdeel van het grondstoffenbeleid. We willen goed communiceren, afvalcoaches inzetten, waar nodig handhaven en goede voorlichting geven.

- We laten zien wat er van afval wordt gemaakt
- We geven inzicht in hoe achteraf scheiden werkt
- We geven inzicht in persoonlijk afvalverbruik
- We leggen uit welk afval waar in moet
- We zijn dichtbij en betrokken, behulpzaam en geven advies als dat nodig is
- We geven een overzicht van alle afvalinzamelpunten

4.11 Inzamelmethode gemeente Eemsdelta na harmonisatie

De tabel geeft een totaaloverzicht van de inzamelmethoden van alle afvalsoorten na harmonisatie van het beleid. Voor de voormalige gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum zijn de wijzigingen ten opzichte van de situatie voor harmonisatie aangegeven met een kruisje.

Eemsdelta		Appingedam	Delfzijl	Loppersum
Restafval grijze container				
Fijn restafval laagbouw	1 x 2 weken			
Fijn restafval hoogbouw	Onder- of bovengrondse container 1 of 2 keer in de week			
Diftar	Aanbieding/gewicht	x	x	
Extra grijze container	Per lediging en gewicht (Diftar)	x	x	
GFT + E (groene container)				
GFT Laagbouw	1 x 2 weken			
GFT Hoogbouw	Waar mogelijk GFT-inzameling	x	x	x
Extra GFT-container	Vast bedrag per jaar	x		
Oud Papier				
Oud papier en Karton Laagbouw	1 x 6 weken			x
Oud papier en Karton Hoogbouw	1 x 6 weken			x
Overig afval				
Grofvuil	Route-inzameling via aanmelding € 20 per m ³ of € 35 per keer 2 a 3 m ³ (indicatief)	x		
Grof groenafval	Route-inzameling via aanmelding € 20 per m ³ (indicatief)	x		x
Kerstbomenroute	Route-inzameling via aanmelding Kosteloos			x
Glas, textiel	Wijkcontainer			
Kca	Inzamelroute 2 keer per jaar	x	x	
Overig afval Milieustraat				
Grofvuil	Eerste 3 keer gratis. Daarna betalen per keer (max 2 m ³ of 500 kg) € 10 kofferbak, € 15 enkelas/bestelwagen, € 20 dubbelas (indicatief)			x
Grof groenafval	Kosteloos			x
Kca, papier, textiel, glas, asbest, autobanden, EAAE (elektrische apparaten en elektronica)	Kosteloos			
Overig afval (bouw- en sloopafval, tuinhout, puin, grond e.a.)	Betalen per keer (max 2 m ³ of 500 kg) € 10 kofferbak, € 15 enkelas/bestelwagen, € 20 dubbelas (indicatief)			x

5 Aanvullend beleid

5.1 Luiers

Bij de invoering van Diftar is aanvullend beleid noodzakelijk om ongewenste neveneffecten waar mogelijk te neutraliseren. Een belangrijk punt bij de invoering van Diftar op gewicht zijn de kosten voor gezinnen met kinderen in de luierleeftijd. De luiers hebben immers een behoorlijk gewicht.

5.1.1 Huidige situatie

In de voormalige gemeente Loppersum is een aparte luierinzameling op twee locaties bij kinderdagverblijven. Hier kunnen luiers gratis worden ingeleverd. De ingezamelde luiers worden niet gerecycled. Deze gaan naar de verbrandingsoven en hebben daardoor de afvalstoffenbelasting/verbrandingstoeslag van € 33,58 per 1000 kg. De ingezamelde hoeveelheid telt niet mee met gescheiden/gerecycled afval en valt daarmee onder de categorie restafval.

Er komt veel luierafval vanuit de gemeente Het Hogeland in deze containers, omdat daar geen aparte luierinzameling is en in 2021 gestart is met Diftar. Daardoor wordt nu niet één keer maar twee keer in de week in Middelstum de 1100 liter container geleegd.

In de voormalige gemeenten Appingedam en Delfzijl is geen aparte luierinzameling. De luiers komen bij het restafval in en gaan naar de scheidingsfabriek waar voor een groot deel nog het plastic gescheiden wordt en het adsorptiemateriaal en vervuiling gebruikt worden om groen gas mee te maken.

In de omliggende gemeenten Oldambt, Het Hogeland en Midden Groningen is geen aparte luierinzameling!

5.1.2 Gescheiden ingezamelde luiers apart laten verwerken

Er zijn installaties die luiers apart kunnen verwerken om de afvalstoffen zo goed mogelijk te recyclen. Echter zitten deze installaties aan hun limiet, waardoor er geen ruimte is om extra luiers aan te bieden.

5.1.3 Scheidingsfabriek Omrin

Over de mogelijkheid om luiers separaat in bulk aan te bieden bij Omrin is het volgende te melden:

- de SBI (Scheidings- en Bewerkingsinstallatie) van Omrin heeft geen vergunning om apart ingezamelde luiers separaat te verwerken
- het is wettelijk niet toegestaan om apart ingezamelde fracties zoals luiers later te mengen met andere fracties zoals huishoudelijk afval

De luiers aanbieden als onderdeel van het huishoudelijk restafval is wel mogelijk. De luiers komen bij het huisvuil in en gaan naar de scheidingsfabriek waar voor een groot deel nog het plastic gescheiden wordt en het adsorptiemateriaal en vervuiling gebruikt worden om groen gas mee te maken.

5.1.4 Keuzemogelijkheden afvaldriehoek luierverwerking

	Gescheiden inzameling	Aanbieden met huisvuil in grijze container
Milieu	Nog geen afvalscheiding mogelijk (luiers gaan naar de verbranding). Geen recycling van grondstoffen.	Betere afvalscheiding, omdat het nog door de scheidingsfabriek gaat.
Kosten	Verwerkingskosten hoger door verbrandingstoeslag. Inwoner met luierafval heeft lagere kosten.	Vervuiler betaalt. Inwoners met minder of geen luiers hebben lagere kosten. Alleen verbrandingstoeslag op deel wat Omrin niet heeft kunnen scheiden.
Service	Hogere service voor inwoners met luierafval. Kans dat niet iedereen even gemakkelijk bij de inzamelcontainers kan komen.	Iedereen dezelfde service. Geen afval vanuit andere gemeenten of kinderdagverblijven bij het huisvuil van de gemeente Eemsdelta.

5.1.5 Kosten

Er is een berekening gemaakt voor de extra kosten van separate luierinzameling en verwerking. Deze komt neer op ruim € 53.000,- per jaar. Dit betekent een verhoging van het vastrechtgedeelte van de afvalstoffenheffing van € 2,26 per huishouden.

5.1.6 Advies

Op basis van bovenstaande informatie is er toch voor gekozen om een aparte luierinzameling in te voeren. De kosten hiervoor worden verdisconteerd in het vastrecht en zijn € 2,26 per aansluiting.

Mogelijkheid voor extra service kan zijn om meer informatie over wasbare luiers te geven en wasbare luiers te ondersteunen.

5.2 Kwijtscheldingen

In veel gemeenten is het gebruikelijk om, als onderdeel van het minimabeleid, gemeentelijke belastingen, waaronder afvalstoffenheffing, geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden voor gezinnen met een inkomen op of rond het bijstandsniveau en weinig vermogen.

Bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek wordt naast het inkomen en het vermogen ook rekening gehouden met de kosten van bestaan. De Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 stelt deze kosten op 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten hebben o.g.v. artikel 255 lid 4 van de Gemeentewet de vrijheid om dit percentage hoger vast te stellen. Gemeenten mogen het percentage vaststellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Eemsdelta heeft voor alle heffingen de normbedragen vastgesteld op 100% van de bijstandsnormen.

Gemeenten hebben daarnaast de vrijheid om te bepalen voor welke aanslagen wel of geen kwijtschelding mogelijk is. De afvalstoffenheffing ligt daarbij als gebruikersbelasting die alle huishoudens in principe betalen voor de hand. Bij invoering van Diftar ontstaat de keuze of alleen het vastrechtgedeelte kwijtgescholden gaat worden of ook (een deel van) het variabele tarief. Van belang om in het afwegingskader mee te nemen is het feit dat als de kwijtschelding ook gaat gelden voor het variabele tarief dit bij de kwijtscheldingsgerechtigden een negatief effect kan hebben op de motivatie om afval te scheiden.

De voormalige gemeente Loppersum maakte kwijtschelding van de afvalstoffenheffing mogelijk tot een bedrag van € 218,10. Dit bedrag komt overeen met het bedrag dat inwoners, die waren aangewezen op een zogenaamde verzamelcontainer, betaalden (een vast bedrag van € 134 vermeerderd met een bedrag van € 84,10 (gemiddeld aanbod van restafval per jaar per huishouden). Zo'n bepaling maakt de uitvoerbaarheid van de kwijtscheldingsregeling mogelijk bij het stelsel van tariefdifferentiatie en is dan ook gewenst. De

kwijtscheldingsregeling zal hier op aangepast moeten worden, aangezien nu daarin is bepaald dat 100% kwijtschelding mogelijk is. Deze bepaling kan voor de inwoners van voormalig Appingedam en Delfzijl tot gevolg hebben dat zij voor een deel van de afvalstoffenheffing geen kwijtschelding krijgen. Dit kan het geval zijn, als zij meer dan gemiddeld restafval aanbieden. Hiermee blijft de motivatie om afval te scheiden bestaan.

Belangrijk is te realiseren dat het bedrag van de kwijtschelding onderdeel uitmaakt van de kosten van de afvalverwijdering en meegenomen wordt in het vastrechtdeel van de afvalstoffenheffing. Meer kwijtschelding betekent dus ook een hoger vastrecht.

De kwijtschelding zal volgens de methode van de voormalige gemeente Loppersum worden toegepast. Dit zal indicatief rekening houdend met het nieuwe vastrecht van € 177,00 plus € 84,10 (gemiddeld aanbod van restafval per jaar per huishouden) komen op een totaal van € 261,10 (indicatief). Hiervoor dient de kwijtscheldingverordening op dit onderdeel te worden aangepast.

In voormalig Appingedam en voormalig Delfzijl kende men voor de minima een volledige kwijtschelding van het afvalstoffenheffingstarief. Dit wordt nu gemaximeerd op € 261,10 (indicatief).

Dit zijn voorlopige tarieven. In de begrotingsvergadering van november a.s. worden de definitieve tarieven vastgesteld.

5.3 Zwerfafvalrapers

Ook in Eemsdelta zijn gemotiveerde zwerfafvalrapers. Ze ruimen niet alleen hun eigen zwerfafval op, maar houden ook delen van hun omgeving schoon. Zo leveren ze een onmisbare bijdrage aan een schoon en leefbaar Eemsdelta. Door invoering van Diftar zouden de zwerfafvalrapers op kosten worden gejaagd. Immers het zwerfafval van anderen komt in het restafval waar de rapers voor zouden moeten betalen. Dit is uiteraard een ongewenste situatie.

De buitendienst van de gemeente Eemsdelta zal na melding het zwerfvuil aan huis ophalen.

5.4 BEST-tas

Alle inwoners krijgen de mogelijkheid hun textiel en kleine elektrische apparatuur in te leveren via een BEST-tas. BEST staat voor Boeken, Elektrische apparatuur, Speelgoed en Textiel. Het zijn mogelijk bruikbare kringloopartikelen die daarmee frequent worden ingezameld. De inzameling daarvan is in samenwerking met Hergebruik Plus.

De BEST-tas is al nu ook al in alle drie voormalige gemeenten aan te vragen. Het huidige beleid wordt voortgezet. Er zijn extra kosten voor het gebruik en de inzameling.

6 Financiële consequenties van de harmonisatie en VANG-doelstelling

De scenario's zijn gemaakt op basis van de gegevens uit 2020 en 2021. Belangrijk om te vermelden is dat er in deze jaren geen indexatie van de afvalstoffenheffing heeft plaatsgevonden.

Consequentie van hiervan is dat voor het jaar 2023 niet alleen gerekend moet worden op een stijging van de kosten door invoering van Diftar, maar dat ook de noodzakelijke indexeringen verwerkt moeten worden. Door deze noodzakelijke indexering zullen de kosten voor afvalbeheer (en dus de afvalstoffenheffing) sterker stijgen dan alleen de kosten van Diftar implementatie.

6.1 Kosten invoeren nieuw grondstoffenbeleid

6.1.1 Eenmalige kosten

De eenmalige kosten voor de invoering van het geharmoniseerde grondstoffenbeleid bestaan uit de verschillende investeringen. In het kort gaat het om investeringen in software, mini's voor papierinzameling in Loppersum. De aanschaf en uitzet van de afvalpassen en het vernieuwen van ondergrondse containers en bovengrondse cocons.

Daarnaast zijn de eenmalige implementatiekosten in beeld gebracht. Op basis van de hoogte van de investeringen is dit terugerekend naar de jaarlijkse lasten per huishouden.

Kosten- en batenraming eenmalige kosten (Incl. Btw)					
Enmalige kosten	Aantal	Prijs/eenheid	Investering	Op jaarbasis	Per hh/jaar
Restafval					
Investering in belastingsoftware	1	€ 25.000	€ 25.000	€ 6.000	€ 0,26
Investering e aansluiting milieustraat software	1	€ 25.000	€ 25.000	€ 6.000	€ 0,26
Investering in inzamelvoertuigen	1	€ 25.000	€ 25.000	€ 3.000	€ 0,13
Aanschaf en uitzetten OPK mini's Loppersum	4.514	€ 33,50	€ 151.000	€ 20.000	€ 0,85
Aanschaf en uitzet van nieuwe afvalpassen (ook voor milieustraten)	23.414	€ 8,00	€ 187.000	€ 48.000	€ 2,05
Ombouwen ondergrondse containers en bovengrondse cocons	70	€ 11.935	€ 833.000	€ 114.000	€ 4,87
Plaatsen GFT-containers bij hoogbouw	20	€ 5.000	€ 100.000	€ 12.000	€ 0,51
Overig					
Eenmalige communicatiekosten	23.414	€ 7,50	€ 176.000	€ 37.000	€ 1,58
Projectbegeleiding Diftar (fte)	0,25	€ 85.000	€ 21.000	€ 4.000	€ 0,17
Externe projectleiding (fte)	0,25	€ 85.000	€ 21.000	€ 4.000	€ 0,17
Onvoorzien, 5% op investeringen			€ 19.000	€ 2.000	€ 0,09
Subtotaal eenmalige kosten			€ 1.583.000	€ 256.000	€ 10,94

6.1.2 Structurele kosten

De structurele kosten (en opbrengsten) bestaan vooral uit het verlagen van de verwerkingskosten van restafval en het verhogen van de verwerkingskosten van GFT. Dit is logisch, doel van de interventie is immers om minder restafval in te zamelen en meer gescheiden GFT in te zamelen. Daarnaast vermelden we de extra kosten van de inning van het variabele deel en de jaarlijkse kosten voor handhaving en communicatie.

Structurele kosten en opbrengsten	Aantal	Prijs/eenheid	Op jaarbasis	Per hh/jaar
GFT-afval				
Extra verwerking GFT (ton)	969	€ 76,50	€ 74.000	€ 3,16
Oud papier en karton				
Extra inzamelen en verwerken OPK (ton)	79			
Textiel				
Extra inzamelen en verwerken textiel (ton)	48			
Glasverpakkingen				
Extra inzamelen en verwerken glas (ton)	118	€ -12,50	€ -1.000	€ -0,04
Restafval				
Afname inzamelkosten restafval (verzamelcontainers)				
Afname inzamelkosten restafval (minicontainers)	20.077			
Diftar administratie	1	€ 10.000	€ 10.000	€ 0,43
Beheer software en afvalpassen, containerchips	1	€ 15.000	€ 15.000	€ 0,64
Belastingaanslag	23.414	€ 3,00	€ 70.000	€ 2,99
Vermeden verwerkingskosten (fijn), incl. verbrandingsbelasting (ton)	-1.458	€ 140,35	€ -204.000	€ -8,71
Vermeden verwerkingskosten (grof), incl. verbrandingsbelasting (ton)	-273	€ 144,35	€ -39.000	€ -1,67
Luierinzameling				
Luierinzameling	23.414	€ 2,26	€ 53.000	€ 2,26
Grofvuilinzameling Milieustraat				
Kosten drie keer gratis grofvuil brengen naar Milieustraat	23414	€ 3,50	€ 81.950	€ 3,50
Handhaving				
Extra inzet handhaving/afvalcoaches (fte)	0,2	€ 85.000	€ 17.000	€ 0,73
Overig				
Structurele communicatiecampagne	23.414	€ 4,27	€ 100.000	€ 4,27
Onderhoud, 5% op investering			€ 19.000	€ 0,81
Subtotaal structurele kosten			€ 195.950	€ 8,37

6.1.3 Totale kosten

Subtotaal eenmalige kosten		€ 1.583.000	€ 256.000	€ 10,94
Subtotaal structurele kosten		€ 195.950	€ 195.950	€ 8,37
Totale kosten Diftar op gewicht/frequentie			€ 451.950	€ 19,31

6.2 Indicatie afvalstoffenheffing

Onderstaand is op een rij gezet wat de mogelijke kosten voor de inwoners van Eemsdelta kunnen worden als Diftar wordt ingevoerd.

Dit scenario wil dus zeggen:

- Huishoudens betalen een vastrechtgedeelte
- Daarnaast betalen huishoudens een variabel deel gebaseerd op:
 - Prijs per lediging restafvalcontainer
 - Prijs per kilo restafval

Voor hoogbouwlocaties wordt een prijs per keer dat afval in een verzamelcontainer wordt gedeponeerd berekend.

Deze berekening is gemaakt op basis van de gegevens van de afgelopen jaren. De bedragen zijn dus indicatief.

Belangrijk! De definitieve tarieven worden bij de begrotingsbehandeling in november vastgesteld. Deze kunnen afwijken ten opzichte van de indicatie hieronder. Er zijn onder andere externe factoren die een rol kunnen spelen bij het berekenen van de definitieve tarieven afvalstoffenheffing. Denk daarbij aan de hoogte van de verbrandingsbelasting en bijvoorbeeld de tarieven voor brandstof en lonen.

6.2.1 Gebruikte uitgangspunten:

Er zijn 23.420 huishoudens in Eemsdelta. Gemiddeld wordt per huishouden in de voormalige gemeente Loppersum 350 kilo restafval per jaar aangeboden en bieden ze de restafvalcontainer 20 keer per jaar aan (gegevens 2021).

6.2.2 Benodigde afvalstoffenheffing

Om te komen tot de indicatie van het bedrag dat gedekt moet worden uit de afvalstoffenheffing hebben we de benodigde afvalstoffenheffing in 2021 als basis genomen (€ 5.738.433,-), dit bedrag is vervolgens geïndexeerd voor de jaren 2022 en 2023 met 2,65% (€ 6.046.600,-). Dit is het bedrag dat benodigd is als afvalstoffenheffing voor de gemeente Eemsdelta bij ongewijzigd beleid (Wettelijk is bepaald wat je mag toerekenen aan de afvalstoffenheffing).

Dit bedrag wordt vermeerderd met de kosten voor de implementatie Diftar (€ 452.000,-). Daardoor ontstaat de indicatie van het bedrag dat in 2023 gedekt moet worden uit de afvalstoffenheffing: € 6.598.600,-.

Te dekken lasten uit afvalstoffenheffing 2021	€ 5.738.433
Totaal met indexatie 2,65%	€ 6.046.600
Kosten implementatie diftar	€ 452.000
Meerkosten van de verwachte milieubelasting	€ 100.000
Totaal	€ 6.598.600

6.2.3 Omrekening naar Eemsdelta

	Diftar
Aantal Woonhuisaansluitingen	23.420
Benodigde opbrengst afvalstoffenheffing	€ 6.598.600
Vastrecht	€ 177,00
Prijs per lediging	€ 1,35
Prijs per kilo	€ 0,22
Gemiddeld kosten per aansluiting	
Gemiddeld aantal ledigingen per huishouden	20
Gemiddeld aantal kilo's per huishouden	350
Gemiddelde kosten per huishouding	€ 281

Dit zijn voorlopige tarieven. In de begrotingsvergadering van november a.s. worden de definitieve tarieven vastgesteld.

6.2.4 Conclusie

De tarieven worden voor de inwoners van de gemeente Eemsdelta gemiddeld hoger. Dit heeft een tweetal oorzaken:

- De doorrekening van de indexatie die de afgelopen jaren niet heeft plaatsgevonden. Dit draagt voor meer dan de helft bij aan de kostenstijging.
- De doorrekening van de kosten van de harmonisatie

6.3 Risico's Planning

Het grootste risico is de implementatietijd van het nieuwe beleid. Vanwege de Wet Arhi moet er per 1 januari 2023 een uniform tarief afvalstoffenheffing zijn. Vanwege de stevige tijdsdruk zijn de voorbereidingen voor implementatie reeds in gang gezet.

Financieel

Anders dan bij een 'vaste' afvalstoffenheffing is de opbrengst van de afvalstoffenheffing bij Diftar niet volledig te voorspellen. Duidelijk is wat de opbrengst is van het vastrechtgedeelte. De opbrengst van het aantal ledigingen en de ingezamelde kilo's restafval staat niet bij voorbaat vast. Het risico bestaat dat de opbrengst van de ledigingen en de opbrengst van de kilo's, samen met het vastrecht, niet voldoende zijn om de totale kosten afvalbeheer te dekken.

We spreken dan van de Diftar paradox. Bewoners gaan zo goed scheiden en bieden hun afval zo weinig aan dat er niet voldoende opbrengst is om de kosten te dekken.

Daarom is het belangrijk bij de vaststelling van de tarieven het vastrecht gedeelte niet te laag te maken. Dit moet immers zorgen voor een goede dekking van de totale kosten. Bij het voorstel van de tarieven hebben we hier rekening mee gehouden. Ook hebben we natuurlijk gekeken naar de cijfers van de gemeente Loppersum.

6.4 Conclusies en aanbevelingen

Het nieuwe geharmoniseerde grondstoffenbeleid voor de gemeente Eemsdelta is tot stand gekomen na een intensief traject met raad en bewoners. Uit dit traject komen de volgende conclusies en aanbevelingen naar voren.

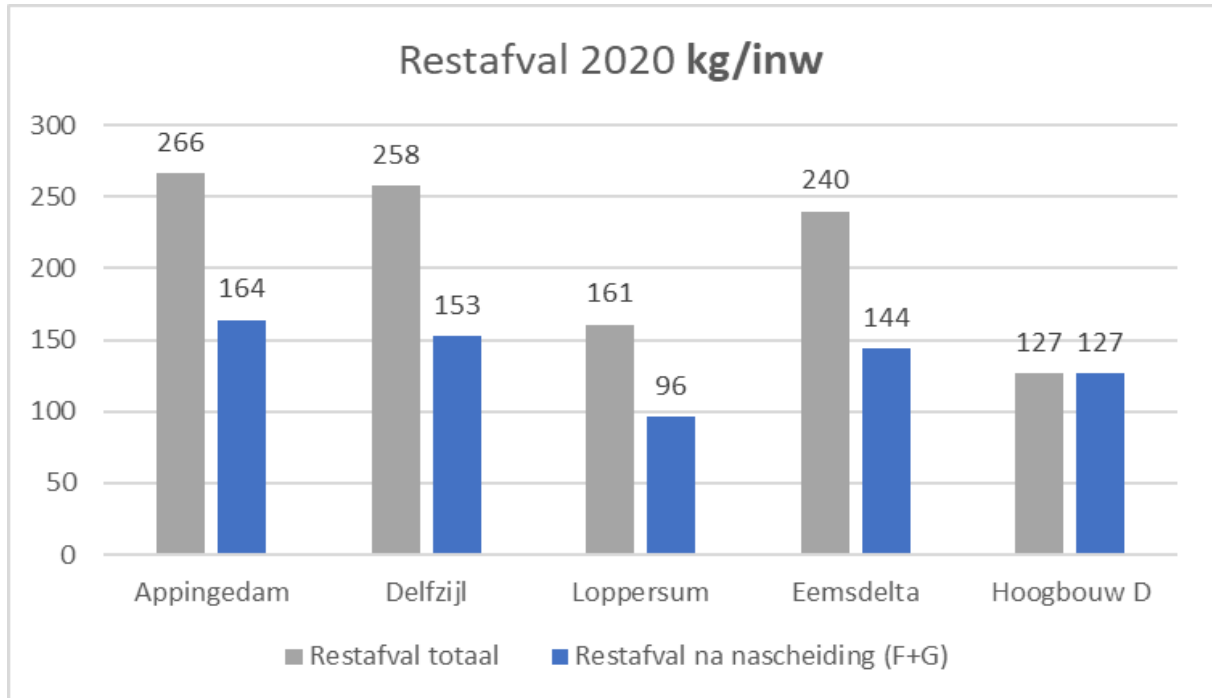
Invoering van het voorkeursscenario waarbij de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- Invoering Diftar in gehele gemeente. Vastrecht plus prijs per lediging en kilo restafval
- Inzameling oud papier en karton (OPK) met minicontainers in voormalige gemeente Loppersum
- Voorzieningen voor inzameling van flessenglas en textiel optimaliseren
- Inzameling halen en brengen van grofvuil, kca, groenafval en afval van Milieustraten
- Communicatie, handhaving en afvalcoaches inzetten bij de implementatie en tijdens de beheers fase van het grondstoffenbeleid

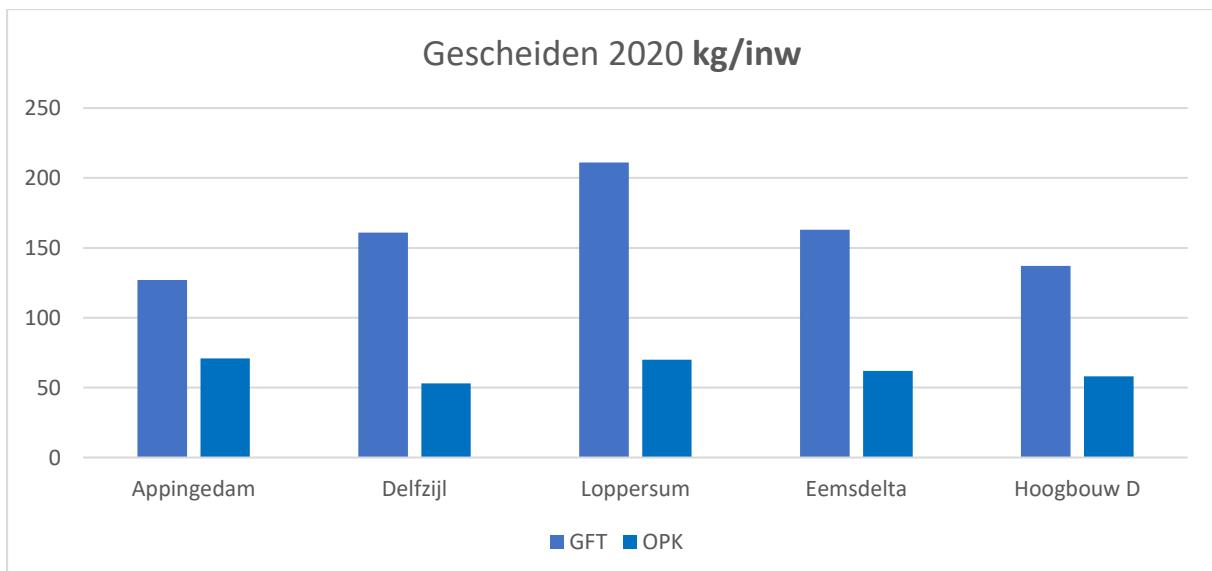
7 Bijlagen

7.1 Afvalscheidingsresultaten

Hoeveelheid restafval per inwoner 2020

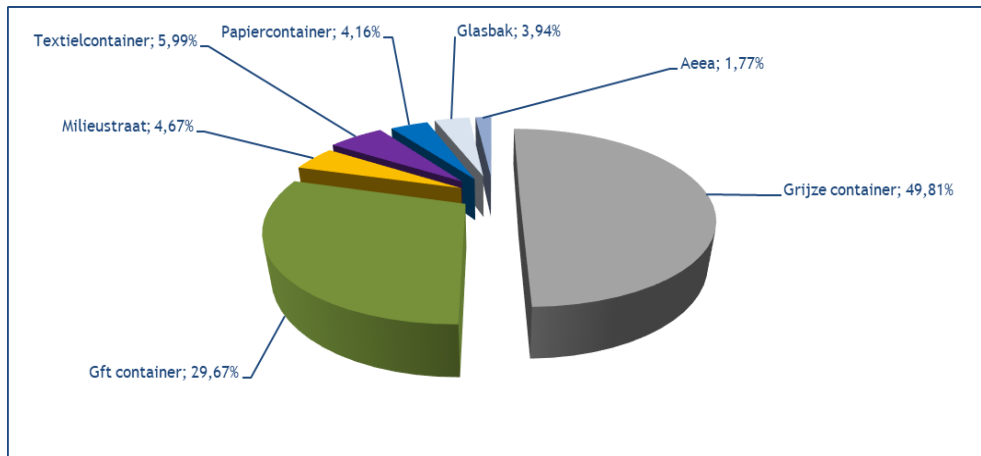

Brongescheiden GFT en Oud Papier en Karton 2020

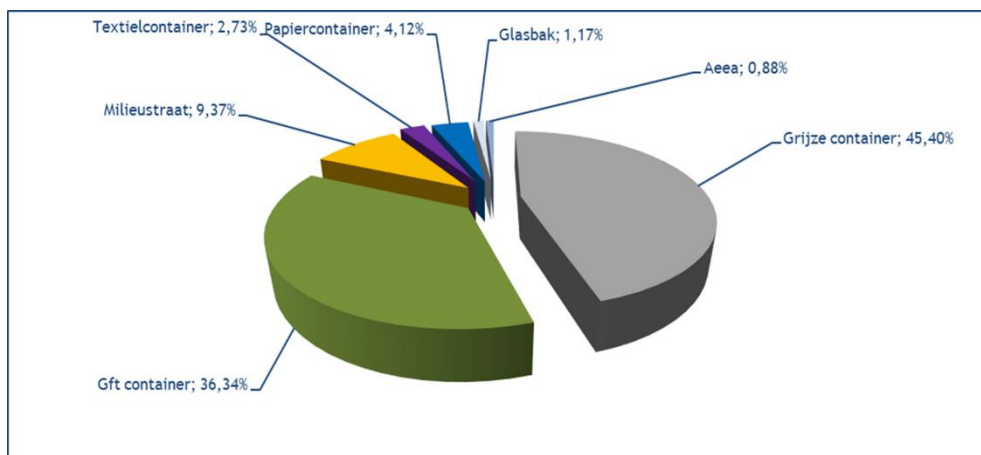

7.2 Sorteeralyses

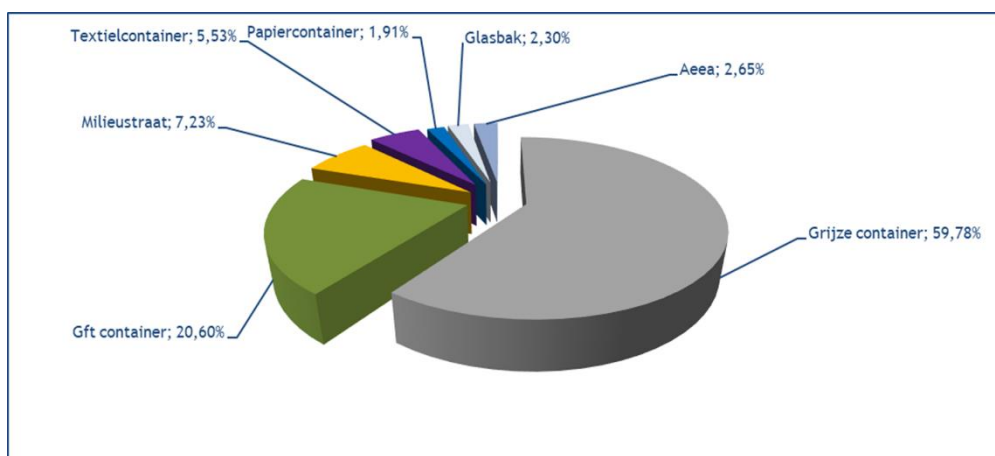
Sorteeranalyse Appingedam

Sorteeranalyse Delfzijl

Sorteeranalyse Loppersum

7.3 Prognose overstap naar Diftar

In onderstaande tabel staat wat de invloed van Diftar op de afvalstromen is. Duidelijk is zichtbaar dat de grootste toename zit in het gescheiden inzamelen van GFT. Ook andere stromen worden beter gescheiden en we zien het effect van afname van afval. Landelijk zien we ook dat bij gemeenten waar Diftar wordt ingevoerd de totale hoeveelheid afval afneemt. Hieronder staan ook de uitgewerkte inzamelresultaten van de voormalige gemeenten Appingedam en Delfzijl. De inzamelresultaten voor de voormalige gemeente Loppersum blijven gelijk. Daar blijft immers hetzelfde systeem van toepassing.

Fractie	Eemsdelta			Diftar op gewicht/frequentie	
	Tonnage	Kg/inw	kg/inw	Mutatie kg	Mutatie %
Ongescheiden ingezameld	7.250	157,6	120	-38	-24,0%
Restafval (fijn)	6.350	138,2	106	-32	-23,0%
Restafval (grof)	890	19,3	13	-6	-30,8%
Gescheiden ingezameld	22.800	497,0	528	31	6,2%
Gft-afval	7.450	162,5	183,7	21	13,0%
Papier	2.650	57,5	59,2	2	3,0%
Glas	790	17,2	19,7	3	15,0%
Textiel	240	5,3	6,3	1	20,0%
PMD (nascheiding)	1.630	35,5	35,5	0	0,0%
KCA	50	1,0	1,4	0	30,0%
Overig	2.760	60,1	60,1	0	0,0%
Grof huishoudelijk afval	7.250	157,9	161,9	4	2,5%
Totaal afval	30.060	654,6	648	-7	-1,1%

Fractie	Appingedam			Diftar op gewicht/frequentie	
	Tonnage	Kg/inw	kg/inw	Mutatie kg	Mutatie %
Ongescheiden ingezameld	1.920	164	113	-51	-31,2%
Restafval (fijn)	1.730	148,0	104	-44	-29,6%
Restafval (grof)	190	15,9	9	-7	-46,2%
Gescheiden ingezameld	5.080	436	478	42	9,7%
Gft-afval	1.480	126,6	154,5	28	22,0%
Papier	830	71,3	74,9	4	5,0%
Glas	260	22,3	26,2	4	17,5%
Textiel	70	5,6	7,1	2	27,5%
PMD (nascheiding)	440	38,1	38,1	0	0,0%
KCA	10	1,2	1,2	0	0,0%
Overig	750	64,3	64,3	0	0,0%
Grof huishoudelijk afval	1.240	106,6	112,0	5	5,0%
Totaal afval	7.000	600	591	-9	-1,5%

Fractie	Delfzijl			Diftar op gewicht/frequentie	
	Tonnage	Kg/inw	kg/inw	Mutatie kg	Mutatie %
Ongescheiden ingezameld	4.370	176,8	130	-47	-26,5%
Restafval (fijn)	3.730	151,0	112	-39	-25,7%
Restafval (grof)	640	25,8	18	-8	-31,5%
Gescheiden ingezameld	11.960	484,9	523	38	7,8%
Gft-afval	3.970	160,8	186,5	26	16,0%
Papier	1.140	46,2	49,0	3	6,0%
Glas	330	13,5	14,9	1	10,0%
Textiel	120	5,0	6,4	1	27,5%
PMD (nascheiding)	960	38,8	38,8	0	0,0%
KCA	30	1,1	1,6	1	50,0%
Overig	1.620	65,7	65,7	0	0,0%
Grof huishoudelijk afval	3.790	153,7	159,9	6	4,0%
Totaal afval	16.060	662	653	-9	-1,4%

7.4 Argumentatie Diftar

Veel gemeenten in Nederland maken gebruik van een gedifferentieerd tarief voor restafval (Diftar). Op dit moment is dit ongeveer de helft van de Nederlandse gemeenten.

Diftar is voor huishoudens een directe prijsprikkel die hun restafvalaanbod dan ook direct beïnvloedt. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een dergelijk systeem, gaat de opbouw van de afvalstoffenheffing er anders uitzien. De heffing gaat dan bestaan uit een vast tariefdeel en een variabel tariefdeel. Het vaste tariefdeel moet alle inzamel- en verwerkingskosten voor alle afvalstromen ondervangen, behalve de inzameling en verwerking van het restafval.

De inzamel- en verwerkingskosten voor het restafval worden bekostigd uit de opbrengsten van het variabele tarief. Een huishouden heeft door deze opbouw direct invloed op de hoogte van zijn afvalstoffenheffing. Biedt hij weinig restafval aan, dan heeft hij lagere kosten bovenop het vaste tarief. Heeft een huishouden veel restafval, dan is de afvalstoffenheffing voor dit huishouden hoger.

Daarom wordt in combinatie met Diftar op restafval ook wel gezegd dat scheiden loont. Je houdt immers minder restafval over, wat betekent dat de kosten lager zijn. Doordat Diftar een positief effect heeft op de afvalscheiding liggen de afvalbeheerkosten in gemeenten met Diftar gemiddeld lager dan in gemeenten zonder Diftar

De angst bestaat veelal dat door invoering van Diftar er meer afvaldumpingen komen. Als gemeente moet je daarop bedacht zijn. Daarom is het aanbevelingswaardig voor invoering van Diftar goed te monitoren, meldingen te analyseren en dumpplekken te kennen (waarom wordt op deze locatie vaak gedumpt?), want ook vóór invoering van Diftar heeft elke gemeente deze. In de praktijk blijkt vaak dat het aantal kilo's aan dumpingen nauwelijks toeneemt en niet (geheel) aan Diftar zijn toe te wijzen. Een heldere communicatie, aangepaste handhaving en inzet van een afvalcoach zijn in de overgangperiode belangrijk.

Inwoners blijken meestal voor het Diftar-principe te zijn, maar zijn argwanend voor de effecten die het met zich mee kan brengen. Hier moet door communicatie op worden ingespeeld. De vervuiling van gescheiden afvalstromen kan door Diftar wel toenemen, maar dat speelt bij elke strategie waarin het restafvalaanbod wordt teruggedrongen. Diftar blijkt uit onderzoek dan nog relatief goed te scoren zelfs. Over het algemeen kan worden gesteld dat na een overgangperiode de meeste inwoners tevreden zijn over Diftar. Bij invoering van Diftar moeten huishoudens, ook in de hoogbouw, de mogelijkheid hebben hun afval gescheiden aan te leveren. Het gescheiden aanleveren van grondstoffen moet gemakkelijker zijn dan het aanleveren van restafval.

8 Begrippenlijst

Aansluitingen:	Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van het inzamelsysteem.
AEEA:	Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (voorheen Wit- en Bruingoed) Dit is een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval.
Afval:	Stoffen, materialen en/of producten waarvan de eigenaar zich wil ontdoen.
Afval beheerkosten:	Alle directe en indirecte kosten die gemaakt worden ten behoeve van het afvalbeheer.
Afvaldriehoek:	De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: dienstverlening, milieu en kosten. De gemeente voert op al die aspecten regie. Hoe, dat is de uitkomst van de politieke keuzes die de gemeenteraad maakt in het grondstoffenplan. Zo ontstaat evenwicht tussen wensen van burgers, financiële middelen en milieurendement. De landelijke ontwikkeling in het streven naar een circulaire economie zet vooral in op de laatstgenoemde aspect.
Afvalstoffenheffing:	De heffing aan huishoudens in de gemeente waarmee de afvalbeheerkosten bekostigd worden.
BC	Bovengrondse verzamelcontainer
Dienstverlening:	Onderdeel van de afvaldriehoek. Hiermee wordt uitgedrukt op welke wijze de verschillende afvalstromen worden ingezameld: het omvat de beschikbare inzamelmiddelen, -frequenties en de te scheiden fracties.
Diftar:	Gedifferentieerd tarief. De afvalstoffenheffing wordt gesplitst in een vast tarief en een variabel tarief. Het vaste tariefdeel wordt bij elk huishouden in rekening gebracht. Per huishouden wordt geregistreerd hoeveel afval aangeboden wordt. Hoe meer afval een burger aanbiedt hoe hoger het variabele deel van de afvalstoffenheffing zal zijn. Omgekeerd levert betere afvalscheiding en het aanbieden van minder afval een lagere variabele afvalstoffenheffing op.
Fractie:	Een fractie is de relatieve hoeveelheid van een bepaald bestanddeel in een mengsel. Fracties zijn daarmee een van de manieren om een concentratie uit te drukken. De relatieve hoeveelheid kan op verschillende manieren worden uitgedrukt.
GFT(E)	Groente Fruit, Tuinafval en Etenresresten. Al het 'natuurlijke' afval hoort bij gft. Ook (gekookte) etenresresten.
Glas:	Glazen verpakkingsmateriaal, afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval, bestaande uit flessen, potten en dergelijke.
Grof huisvuil:	Restafval dat te groot en-/of te zwaar is om in de container te stoppen. Denk daarbij aan oude meubels, vloerbedekking en dergelijke
Hoogbouwklasse:	Het percentage hoogbouwoningen in een gemeente.
Inzamelfrequentie:	Het aantal keer dat een fractie aan huis wordt ingezameld.
KCA:	Klein Chemisch Afval: Een deel van het huishoudelijk afval waar chemische stoffen in zitten die schadelijk zijn voor de gezondheid en voor het milieu. KCA wordt gescheiden ingezameld op de milieustraat en met de chemokar.

Kosten:	Hier worden de afval beheerkosten inzichtelijk gemaakt. Onderdeel van de afvaldriehoek.
Milieurendement:	Hiermee worden de inzamel- en scheidingsprestaties uitgedrukt in kilogram per inwoner per jaar of scheidingspercentage. Onderdeel van de afvaldriehoek.
Milieustraat:	Een locatie die specifiek bestemd is voor het brengen van gescheiden huishoudelijk afval en grofvuil.
Minicontainer:	Inzamelmiddel aan huis. Minicontainers hebben een volume van 180 of 240 liter.
OC:	Ondergrondse container.
OPK:	Oud Papier en Karton. Dit is een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval.
PMD:	Plastic, Metaal en Drinkkartons. Afkorting voor verpakkingsafval. Wordt in de gemeente Eemdelta nagescheiden.
Restafval:	Het gedeelte van de afvalstroom van particuliere huishoudens dat overblijft nadat alle bruikbare en recyclebare afvalstromen van de hoofdstroom zijn gescheiden.
Scheidingspercentage:	Het deel van het totale aanbod aan afvalstoffen van huishoudens dat gescheiden wordt aangeleverd.
Textiel:	Verzamelnaam voor een apart afgescheiden gedeelte van het huishoudelijk afval, bestaande uit kapotte of hele kleding, schoeisel en woontextiel zoals gordijnen.
VANG:	Het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof. www.vang-hha.nl
Verzamelcontainer:	Inzamelmiddel voor afvalstoffen in de buurt. Verzamelcontainers kunnen boven- of (semi)ondergronds geplaatst zijn. (BC/OC)